

мистецької освіти, є неможливим без порівняльного аналізу регіональних особливостей формування ціннісних орієнтацій студентства України. Саме регіональний підхід зосереджує увагу кожного мистецького вишу України на прицільному вивченні специфічних для кожного регіону цінностей, що скорегує створення відповідних педагогічних умов задля забезпечення ефективного формування ціннісних орієнтацій студентства.

Томашевський Володимир Володимирович

*канд. пед. наук, доцент, ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
Криворізький педагогічний інститут*

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

На сучасному етапі цивілізаційного розвитку українського суспільства особливої гостроти й актуальності набуває проблема формування естетичної культури майбутніх дизайнерів, здатних глибоко сприймати, розуміти та творчо використовувати на практиці матеріальні і духовні цінності, організувати професійну діяльність за законами краси. Уміння взаємодіяти зі світом природного, встановлювати з естетичними цінностями дійсності та мистецтва непрямий діалог, привносити у навколишнє середовище елементи естетичної виразності має важливе значення, і тому вимагає відповідної суспільної уваги та педагогічного забезпечення у системі професійної підготовки майбутніх дизайнерів, покликаних створювати умови для естетизації найважливіших суспільних відносин, предметів побуту, засобів виробництва, способів життєдіяльності людини.

Узагальнення основних положень наукових праць в галузі філософії, культурології, естетики, соціології, психології та педагогіки надає можливість визначити такі напрями наукових досліджень, що пов'язані із розв'язанням означеної проблеми: теоретико-методологічні засади навчально-виховного процесу в системі вищої школи (В.Кремень, О.Сухомлинська, Н.Ничкало, М.Євтух та ін.); питання формування художньої культури особистості (К.Ушинський, А.Макаренко, В.Сухомлинський та ін.); філософські основи формування естетичної свідомості (Л.Печко, Н.Крилова, М.Овсянніков, І.Зязюн та ін.); психологічні особливості естетичного ставлення до дійсності і мистецтва (С.Максименко, І.Бех, Л.Виготський та ін.); питання культурологічного змісту естетичної діяльності (В.Біблер, В.Вікторов, Л.Левчук та ін.); соціологічні аспекти функціонування естетичних і художніх цінностей (Є.Квятковський, О.Семашко, Ю.Фохт-Бабушкін та ін.); теоретичні питання естетичного виховання молоді (В.Бутенко, С.Коновець, С.Мельничук, Н.Миропольська, О.Рудницька, Г.Шевченко та ін.); теорія і практика дизайн-освіти (Є.Антонович, В.Даниленко, М.Рогожин та ін.).

Аналіз наукових праць із проблем формування естетичної культури майбутніх дизайнерів свідчить про те, що окремі її аспекти отримали ґрунтовну розробку. Водночас на рівні теоретико-методичних досліджень проблема фор-

мування естетичної культури майбутніх дизайнерів вирішується недостатньо, зокрема, розкриваються лише окремі способи, форми та методи впливу на естетичну свідомість майбутніх дизайнерів, акцентується увага на розрізненних спеціальностях дизайну, визначається зміст дизайн-освіти, пов'язаний з вимогами індустріального суспільства минулого. Це зумовлює необхідність систематизації змісту естетичної освіти дизайнерів, уніфікації існуючих принципів і методів формування естетичної культури дизайнера як цілісного і багаторівневого духовного утворення, динамічного за характером розвитку і функціонуванням, здатного до самореалізації та самовдосконалення.

Провідна ідея дослідження полягає в розгляді формування естетичної культури майбутніх дизайнерів як складової цілісного процесу їх професійної підготовки, конкретизація її змісту і визначення шляхів забезпечення її ефективності за певних педагогічних умов. Розуміння естетичних ідеалів щодо продуктів дизайнерської діяльності повинно виходити, перш за все, з доцільності їх подальшого використання людиною, збереження природних ресурсів та принесення користі природі та людству. З огляду на вищезазначене актуальною є проблема, що спрямована на підготовку майбутнього дизайнера в єдності професійно-практичного досвіду та формування його естетичної культури в сучасних умовах зміни пріоритетності дизайнерської освіти, тобто цілісного підходу до фахової, психолого-педагогічної, методичної та науково-дослідницької діяльності, формування особистісних смислів не лише в межах моно художнього простору дизайну, але й в умовах вирішення проблеми його глобального розвитку в контексті інтеграції, взаємопроникнення різних видів художньої діяльності, їх взаємозв'язків та активної взаємодії.

Методологічну основу дослідження становлять філософські та загальнонаукові положення про об'єктивність, діалектичність, науковість, історизм людського пізнання, взаємозв'язок у ньому теорії та практики; системності – про цілісність і багатоаспектність явищ і процесів, онтологізму – про контекст пізнання суперечностей процесів ХХІ століття і вихід у соціокультурне середовище нового часу; теорії інтеграції різноманітних наукових знань; інтерпретаційні засади розуміння наукових, художніх фактів і закономірностей; гуманістичної педагогіки і психології – про особистісно-орієнтований характер професійної підготовки майбутнього фахівців в галузі дизайну.

Провідні ідеї концепції знайшли своє відображення у загальній гіпотезі дослідження – в процесі підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах ефективність формування їх естетичної культури буде залежати від певних педагогічних умов, і її рівень буде тим вищий, чим досконалішими будуть теоретико-методологічне обґрунтування і науково-методичне забезпечення цього процесу Ми припускаємо, що:

- ефективність процесу професійного становлення майбутніх дизайнерів зростатиме, якщо створені умови сприятимуть розширенню та засвоєнню світоглядних принципів пізнання світу та самопізнання, інтеграції у власній

- свідомості майбутнього фахівця духовно-особистісних та професійних аспектів мистецької діяльності; усвідомлення ціннісного смислу своєї професії, визначення свого місця, ролі і значення в естетичній культурі та її перетворюючому впливу на світ засобами мистецтва за принципами природовідповідності та доцільності;
- процес професійного становлення майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах буде успішним, якщо забезпечити особистісно-смыслову організацію рефлексивного мислення і мистецької діяльності на засадах гармонійного розвитку, стане дієвим фактором їхнього духовно-особистісного самопізнання і професійного самовдосконалення.

Федоровская Татьяна Дмитриевна

Заслуженный художник России, доцент кафедры декоративно-прикладного искусства Гжельского государственного университета, член правления и главный художник АО «Гжельский фарфоровый завод», декоративно-прикладное искусство в области керамики (Россия)

ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ ГЖЕЛЬСКОМ ГОСУДАРСТВЕННОМ УНИВЕРСИТЕТЕ (ГГУ)

В статье высвечены аспекты традиции и инноваций в конкретном Гжельском народном художественном промысле. Кратко описано становление народного промысла, причины возникновения, этапы развития. Характер и значимость данной традиции, а так же как эта традиция живет и развивается сегодня на конкретных примерах художественного образования в ГГУ. Ключевые слова: народный промысел, традиция, инновация, художественный образ, развитие, опыт.

Становление художественного образования в Гжельском государственном университете неразрывно связано с возникновением и развитием народного промысла. Это главное, так как в этом специфика учебного заведения и специфика художественного образования.

Давным-давно, более 7 веков назад, на русской земле, недалеко от Москвы на юго-восток, люди, поселившиеся здесь, обнаружили залежи разноцветных глин, пригодных в керамическом деле и стали использовать ее, а в силу того, что при этом отсутствовали земли, пригодные для сельского хозяйства, то гжельцы и стали определяться в керамическом ремесле, продвигаясь от гончарки, лепных игрушек к изделиям из майолики, полуфаянса, фаянса и фарфора.

Первое упоминание о Гжели обнаружено в духовной грамоте Московского князя Ивана Калиты – 1339 год.

Близость Москвы, как центра культуры и торговли, заставляла гжельских мастеров всегда соответствовать требованиям времени. Появление все новых и новых видов керамики (майолики, полуфаянса, фаянса и фарфора) так же способствовало созданию новых форм как в художественном, так и в технологическом выражении. За более чем семивековую историю мастера Гжели освоили все виды керамики. Освоение этих материалов и технологий обогатило художественно и развило культурно традицию.